

ELŐFIZETÉSI ÁRA
 EGÉSZ ÉVRE 12.— K. | NEGYED ÉVRE 3.— K.
 FÉLÉVRE 6.— K. | EGYES SZÁM —.60 K.

FŐSZERKESZTŐ
 DR. BISCHITZ BÉLA
 ÜGYVED.

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL:
 BUDAPEST, V. KER., SAS-UTCA 20. SZÁM.
 TELEFON 108—00.
 HIRDETÉSEK mm. SZÁMÍTÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT.

A nyugdíj-törvényjavaslat és a bányászati és kohászati állami tisztviselők.

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület kőrműbányái osztálya október 5-én rendes ülést tartott, amelyen írásbeli indítványt nyújtottak be az új nyugdíj-törvényjavaslatnak, az állami bányászati és kohászati tisztviselőkre sérelmes rendelkezéseinek megváltoztatása ügyében. Az indítványt, amelyet hozzájárulás és a szükséges lépések megtétele céljából úgy az anyaegyesületnek, mint az összes vidéki osztályoknak is megküldöttek, közérdekű voltánál fogva az alábbiakban közöljük:

A m. kir. pénzügyminister f. é. szeptember hó 17-én beterjesztette a képviselőházhoz az új nyugdíj-törvényjavaslatot.

Ezen javaslat teljes szövegét nem volt ugyan módomban megismerni, azonban az „Állami Tisztviselők Lapja”-nak 26. számában közölt ismertetésből arra a meggyőződésre jutottam, hogy a javaslat egyes rendelkezései jelenlegi formájukban a bányászati és kohászati állami tisztviselőkre igen sérelmesek. Minthogy biztosra veszem, hogy a javaslat megalkotói ismerik az említett tisztviselők kvalifikációját, munkakörét és terhes szolgálatát, a ránk nézve sérelmes rendelkezések bizonyára csak abból származnak, hogy a mi speciális helyzetünk elkerülte figyelmüket és a törvény alkalmazásánál aggodalmaink talán teljesen fölöslegesnek bizonyulnának.

Igényeinknek kétséget kizáró módon való körvonalozása céljából és azon okból, hogy a megfelelő lépéseket az illetékes helyen idejekorán, még a javaslat bizottsági tárgyalása előtt megtehessek, mégis föltétlenül kívánatosnak tartom, hogy a ránk nézve sérelmes rendelkezésre rámutatva odahassunk, hogy a javaslat stiláris módosítása által jogaink minden kétségen felül álló módon legyenek körülírva. Ezen tisztán a szakunkat illetőleg sérelmes rendelkezésen kívül van a javaslatnak, nevezetesen a lakbérnyugdíjról szóló résznek, egy olyan intézkedése, mely az összes állami tisztviselőkre nézve sérelmes, de speciális helyzetünkönél fogva ezen szóban levő rendelkezés minket még különösen is sújt, azért ennek rektifikálása ránk nézve kétszeresen fontos.

Alábbiakban bátorkodom a sérelmes intézkedéseket felsorolni és *indítványozom*,

hogy a tek. Elnökség azokat tárgyalás és a kellő lépések megtétele céljából az osztálygyűlés elé terjeszteni sziveskedjék:

1. A szolgálati időnek 35 évre való leszállításáról szóló 11. §. szó szerint így szól (l. „Áll. T. L.” 26. sz. 200. oldalát):

„Annál a tisztviselőnél, akinek tudomány-egyetemen, műegyetemen, vagy jogakadémián szerzett főiskolai képzettsége van s aki a főiskolai tanulmányait a jelen törvény értelmében beszámítható tényleges szolgálatba történt belépését megelőző időpontban fejezte be, az állami, vagy a 2. szakasz szerint az államival egyenlőnek tekintendő, vagy a 16. szakaszban említett törvényhatósági szolgálatban töltött időnek minden teljes 7 hónapját nyolc hónapnak kell számítani.”

Továbbá: „A tudomány-egyetemen, műegyetemen, vagy jogakadémián szerzett főiskolai képzettséggel egyenlőnek tekintendő a más főiskolán vagy akadémián szerzett képzettség abban az esetben, ha az illető főiskolára, vagy akadémiára való felvételnek feltételét a *középiskola nyolc osztályának bevégezése után az érettségi vizsgának sikeres letétele* képezte s ha a főiskolai, vagy akadémiái *tanulmányok szabályszerű befejezéséhez legalább négy évi tanulmány volt szükséges*; de csak annál a tisztviselőnél, aki olyan állást tölt be, amely állásnak betöltéséhez az illető főiskolai, vagy akadémiái képzettség kívánatik meg”, stb.

A törvényjavaslat szövegében félreértések elkerülése végett megemlítendő volna a főiskolák között a selmecbányai bányászati és erdészeti akadémia, illetve főiskola is.

Minthogy a jelenleg szolgálatban levő bányász- és kohász mérnökök közül sokan olyan középiskolából mentek a főiskolára, melynél az érettségi intézménye annak idején még nem volt rendszeresítve, ezen követelmény megfosztaná az illetőket attól, hogy a 35. évi szolgálat után teljes fizetésükkel mehetnek nyugdíjba. Ugyaníly módon elesnének ezen előnytől azok is, kik a bányaiskola sikeres elvégezése és az előírt felvételi vizsga letétele után iratkozhattak be a selmeci akadémiára és szereztek okleveles mérnöki képesítést.

De leginkább sérelmes szakunkra a javaslat azon kivétele, hogy a szóban forgó új nyugdíjtörvényben megállapított kedvezőbb szolgálati idő beszámítására csak azok tarthatnak igényt, akiknél „a főiskolai vagy akadémiai tanulmányok szabályszerű befejezéséhez legalább 4 évi tanulmány volt szükséges”, mert tudvaló dolog, hogy a selmecbányai bányászati és erdészeti akadémián az 1904. évig egy-egy szaknak elvégzése 3 év alatt volt lehetséges és így a jelenleg szolgálatban álló kartársaink legnagyobb része elesnék a más főiskolai végzettségű tisztviselőtársainak nyújtott előnytől.

Hogy ez mennyire igazságtalanul sújtana bennünket, arra nézve talán elegendő, ha arra hivatkozunk, hogy az akadémiai tanulmányi éveinkben nem egy olyan semesterünk volt, melyben hetenkint 48—52 kötelező előadási és gyakorlati órát kellett felvennünk és csak így volt lehetséges az egész tananyagot 3 év alatt elvégezni.

Amennyiben a törvény szövegében ezen reánk nézve sérelmes kitételek nem volnának módosíthatók, mint átmeneti határozatokat kellene pótlólag felvenni azokra nézve, akik a törvény életbelépte előtt végezték a mondott körülmények között a közép- és felsőiskolát (akadémiát).

2. A törvényjavaslat 38. §-a szerint a nyugdíjra igénnyel bíró tisztviselőnek lakbérnyugdíjra is igénye van, mely a nyugdíj nagysága szerint van megállapítva. Kiköti azonban a javaslat, hogy oly esetekben, ha a nyugdíj és lakbérnyugdíj összege nagyobb volna, mint a tényleges szolgálatban utoljára élvezett beszámítható javadalmazásnak és lakpénznek összege, úgy a lakbérnyugdíjat csak a nyugdíj és a beszámítható javadalmazásnak és lakpénznek együttes összege között mutatkozó különbözet összegével lehet megállapítani.

Sérelmes a javaslat ezen kikötése már csak azért is, mert egyenlő kötelezettségek teljesítése az egyenlő elbánás elvénél fogva egyenlő jogokra is támaszt igényt. Minden állami tisztviselő fizetésének 3 százalékaival (illetve 2 és fél százalékaival) járul a nyugdíjalapba, ennél fogva egyenlő nagyságú lakbérnyugdíjra is tarthat igényt, tekintet nélkül arra, hogy legutóbb milyen lakbérosztályba sorozott helységben teljesített szolgálatot. A szóban levő megszorítás azokra nézve semmiféle sérelmet nem tartalmaz, akik nyugdíjba vonulásuk előtt az I—V. lakbérosztályba sorozott állomáson teljesítettek szolgálatot, de esetleg jelentékenyen megkárosítja azokat, akik nem önszántukból, hanem a szolgálat érdekében a VI. és VII. lakbérosztályba sorozott helységben voltak nyugdíjaztatásuk előtt alkalmazva.

Ezeknél ugyanis bizonyos szolgálati idő eltelté után való nyugdíjaztatásuk esetén a lakbérnyugdíj és nyugdíj összege mindig meghaladja a legutóbb élvezett fizetés és lakbér összegét.

Ha tekintetbe vesszük, hogy a szolgálati érdek igen gyakran megkívánja, hogy egyik-másik tisztviselőt rövid idővel nyugdíjaztatása előtt egy magasabb lakbérosztályba sorozott helyről egy VI. vagy VII. lakbérosztályba tartozó állomásra helyeznek át és így az illető önhibáján kívül büntetésben részesül, vagy a megfordított esetben jogtalan előnyre tesz szert, nyilvánvalóvá lesz ezen intézkedés tartathatlansága.

De különösen fonák helyzetbe hozná ezen intézkedés igen sok szaktársunkat már csak azért is, mert azokon a bánya-, vagy kohótelepeken, ahol ők szolgáltak, természetbeni lakásuk volt és nyugdíjaztatásuk esetén magánlakások hiányában nem is maradhatnak abban a helységben, vagy telepen.

Hogy a tervezett kikötés mily helytelen eredményekre vezethet, legjobban illusztrálja egy példa:

Ha egy 4000 korona évi fizetésű tisztviselő (VIII. fiz. oszt. 2. fokozat), ki egy VII. lakbérosztályba sorozott helyen teljesített szolgálatot, 20 év múlva nyugdíjba vonul, úgy

nyugdíj fejében	2960 kor.-ra
lakbérnyugdíj fejében	640 kor.-ra
Összesen	3600 kor.-ra

van igénye, amit meg is kaphat, mert a legutóbb élvezett

fizetése	4000 kor.
lakbére	520 „
Összesen	4520 kor. volt.

Ha azonban egy főiskolát végzett tisztviselő, 4000 kor. évi fizetéssel, ugyancsak a VII. lakbérosztályba sorozott városban 35 év múlva teljes fizetéssel megy nyugdíjba, úgy kapna

nyugdíj fejében	4000 kor.-t
lakbérnyugdíj fejében	760 „
Összesen	4760 kor.-t,

de mivel legutóbb élvezett járandóságai:

fizetés fejében	4000 kor.-t
lakbér	520 „
Összesen	4520 kor.-t

tettek, lakbér fejében csak 520 kor.-ra, vagyis 240 kor.-val kevesebbre van igénye. Ha ellenben egy V. lakbérosztályba sorozott helyen megy nyugdíjba, megkapja a törvény szerint járó egész 760 kor.-t, mert ott a lakbére 780 kor. volt.

Ezen anomáliák kikerülése céljából a javaslat eme sérelmes rendelkezése teljesen törlendő volna.

THEODOLITOK

nivellálók, felállító készülékek,
fajolók, mintaszerű, precíziós
kivitelen mint különlegesség
gyártása.

(B/2268/702/923/41)

MAX HILDEBRAND

azelőtt August Lingke & Co.

FREIBERG, Sachsen 47.

Alapított 1791.

Magyarországi képviselő:

CONRAD ÉS TÁRSA

Budapest, VI., Teréz-körút 15.

Az állami bányászat jövedelmezőségéről.

A pénzügyminiszter a napokban hozta nyilvánosságra azokat a kimutatásokat, amelyek a kincstár 1912. évi április 1-től június végéig terjedő bevételeiről számolnak be. Beszédesebb számok ezek, mert elsősorban kitűnik az állami vasgyárak nagy bevételi

emelkedése. Az 1912. év második évnegyedében 28,501.918 Korona volt az állami vasgyárak bevétele az előző évi hasonló időszak 21,356.146 K-ájával szemben. Az üzleti eredmény tehát 7,147.146 K-nal kedvezőbb alakult ki. Vessük csak össze az adatokat:

Bevételek:

B e v é t e l e k	Tényleges eredmény		Az 1911. évi eredménnyel szemben az 1912. évi eredmény	
	1912	1911	kedvezőbb	kedvezőtlenebb
	II. évnegyedben			
Fémjelzés	70.814	78.867	—	8.049
Sójövedék	7,692.669	8,179.756	—	487.087
Bányaigazgatóságok	201.692	15.474	186.218	—
Fém- és opálbányászat	1,337.601	1,366.149	—	28.548
Fémkohászat	2,291.158	1,748.325	542.833	—
Pénzverés és fémbeváltás	6,223.538	3,479.698	2,743.840	—
M. kir. állami vasgyárak	28,503.918	21,356.146	7,147.771	—
Köszénbányászat	715.900	654.774	61.126	—
Sótermelés	798.503	819.726	—	21,222
Bányailletékek	136.821	167,788	—	30,966

Kiadások:

K i a d á s o k	Tényleges eredmény		Az 1911. évi eredménnyel szemben az 1912. évi eredmény	
	1912	1911	kedvezőbb	kedvezőtlenebb
	II. évnegyedben			
Sójövedék	1,669.716	1,755.575	85.859	—
Bányaigazgatóságok	399.532	324.925	—	74.606
Fém- és opálbányászat	2,302.429	2,348.785	46.356	—
Fémkohászat	1,728.807	1,528.695	—	200.112
Pénzverés és fémbeváltás	2,692.943	3,912.749	1,219.806	—
M. kir. állami vasgyárak	29,056.004	19,888.515	—	9,167.488
Köszénbányászat	1,122.566	1,164.914	42.347	—
Sótermelés	986.356	1,002.288	15.931	—
Bányászati kegyuri terhek	38.342	30.685	—	7.657
Földgáz, petrol. és káliumsókutatás	538.695	—	—	538.695

A sójövedéknél 487.087 K 65 fillérrel kedvezőtlenebb az eredmény, ami a kisebb mérvű sóeladás folytán állott elő.

A fémkohászatnál 200.112 K 03 fillér a kiadási többlet, melynek oka abban rejlik, hogy ebben az évnegyedben nagyobb mennyiségű érc került beváltás és feldolgozás alá.

Az állami vasgyáraknál kimutatott 9,167.488 K 61 fillér kiadási többlet egyrészt a gyárak nagyobb foglalkoztatásában, másrészt pedig abban leli magyarázatát, hogy az 1912. évben a beruházási munkálatok korábban voltak megkezdhetők, mint az előző évben. Megjegyeztetik azonban, hogy a gyártási

üzem fejlődésével kapcsolatban a bevételek 7,147.771 K 63 fillérrel emelkedtek.

A földgáz, petroleum és káliumsó kutatásnál 538.695 K 19 f kiadás mutatkozik, amely az 1911. év II. negyedéről szóló kimutatással szemben egészében többletet képez, mert az utóbb említett kimutatásban a szóban levő célra fordított kiadás külön kitüntetve nem lett; minthogy az 1911. évi állami költségvetésben ily kutatások céljaira külön címen hitel engedélyezve még nem volt, hanem a fogantatott petroleum és káliumsó kutatások költségei a „Bányaigazgatóságok“ címen átmeneti kiadásai közt számoltattak el.

MŰSZAKI ÉS GÉPIPARI RÉSZVÉNYTÁRS. Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

∴ Szivattyúk minden célra. Tűzoltó fecskendők. ∴

Műszaki cikkek: gummi- és asbest-árak minden célra.

Kenőolajok, tisztítógyapot, gépsziják. Robbanáimentes acetylen bányalámpák.

Telefon 153-11.
168-00.

(Bj3146/731/62)

MOTOROK.

✂ HAZAI HIREK. ✂

Tisztelt előfizetőinknek, hirdetőinknek s lapunk barátainak örömmel jelentjük, hogy mai helyiségeink lapunk exorbitáns fejlődése következtében szűkeknék bizonyultak, mi végből tágasabb helyiségekről kellett gondoskodnunk. Lapunk barátai, különösen pedig az ország illustis bányász- és kohász-közönsége az ország minden részéből állandóan megtisztelte szerkesztőségünket látogatásával s hogy ezt a jövőben a magunk részéről még inkább megkönnyítsük, szerkesztőségünket és kiadólivatalunkat a belvárosból az üzleti élet centrumába:

V., Sas-utca 20.

I. emeletére helyeztük át, ahol barátaink szíves látogatását ép oly örömmel vesszük, mint ezelőtt.

Ugyancsak a Sas-utca 20 alá helyezte főszerkesztőnk, dr BISCHITZ BÉLA az ügyvédi irodáját is.

Kinevezés. Ófelsége, a magyar pénzügyminiszter előterjesztésére *Zenovicz Gusztáv, Oblatek Béla, Nikl János, Bradofka Frigyes és Weisz György* bányatanácsosokat, továbbá *Vnutsko Ferenc* főbányatanácsosi címmel és jelleggel felruházott bányatanácsost a VI. fizetési osztályba számfelletti minőségben főbányatanácsosokká nevezte ki.

A m. kir. pénzügyminiszter a bányászat körébe tartozó szolgálati ágazatoknál alkalmazott műszaki tisztviselők létszámában jelen állomáshelyükön való meghagyás mellett a VII. fizetési osztályba *Fizély Sándor* főmérnököt és számfelletti minőségben: *Puskás József, Platzer Sándor, Hamrák Ferenc, Orosz János, György Gusztáv, Árkosi Béla, Csizsár Lajos, Pelachy Ferenc, Benedek Kálmán, Hullán János, Mihalovich Gyula* főmérnököt bányatanácsosokká; a VIII. fizetési osztályba: *Reisner József* vésnököt fővésnöké; *Jamnik Viktor* főpénztári ellenőrt ebben a minőségben, továbbá *Ágh János* mérnököt, valamint számfelletti minőségben *Neuschwendtner Ferenc, Fischer Károly, Török Ferenc, Alföldi Zoltán, Novák Béla, Altnéder Ferenc, Makó Mihály, László Adolf, Vattay Nándor, Prefort Ferenc és Porubszky Béla* mérnököt főmérnöké; a IX. fizetési osztályba: *Schelle Gyula, Kahle Frigyes és Nitsch Lajos* segédmérnököt mérnöké, *Hurtay Lajos* segédmérnököt vésnöké és számfelletti minőségben *Balázs Jenő, Roszner Vilmos, Lázár Vazul, Pösch Adolf, Tar István, Ponner János, Pethe Lajos, Filkorn Imre, Paul J. Antal, Budai Ernő, Szmolka Nándor, Lehoczky Aurél, Leude Géza* segédmérnököt mérnöké;

Svarcz Zsigmond, Jakusik János és Pfeilmayer Ernő okleveles bányagyakornokokat segédmérnöké névezte.

A m. kir. pénzügyminiszter a bányarvosok létszámában *dr Profantor János, dr Intze Béla és Vasitzek Károly* főorvosokat, jelen állomáshelyükön való meghagyás mellett, számfelletti minőségben a VIII. fizetési osztályba névezte.

A m. kir. pénzügyminiszter *Tomasovszky Lajos* rendkívüli tanári címmel felruházott főiskolai adjunktust a selmecbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskola bányavegytani tanszékéhez, a VIII. fizetési osztályba, számfelletti minőségben rendkívüli tanárrá névezte.

Pfeifer Ignác — nyilvános rendes műegyetemi tanár. Ófelsége *Pfeifer Ignác* okleveles vegyész mérnököt, műegyetemi nyilvános rendkívüli tanári címmel felruházott műegyetemi magántanárt, a budapesti József műegyetemhez a kémiai technológiai tanszékre nyilvános rendes tanárrá nevezte ki. *Pfeifer Ignác*nak, akinek nevével olvasóink minduntalan találkozhattak lapunk hasábjain, a magyarországi földgázforrások kiderítése és ismertetése körül vannak nagy érdemei. Ő volt az elsők egyike, aki a kissármási földgáz kitörése után felismerte és másokkal is ismertetette a földgáz nagy gazdasági jelentőségét és amikor ennek a nagy természeti kincsnek az értéke köztudattá vált, Marosvásárhely város *Pfeifer* tanárt küldötte ki Amerikába a földgázok hasznosításának tanulmányozására. Két hónapig időzött akkor Amerikában. *Pfeifer* nagy szaktudását egyébként a külföld már rég ismerte és ugyszólván az fedezte őt fel a hivatalos Magyarország számára. *Bunte* tanár ajánlotta őt a magyar pénzügyminisztériumnak, mint igen kiváló szakértőt. *Pfeifer*t a nyugalomba vonuló *Wartha Vince* tanszékére egyhangúlag jelölte a műegyetem tanári testülete. Az új professor *Wartha Vince* utóda és kinevezésével igazi tudás ut rég megérdemelt pozícióba.

Oszi államvizsgálatok a főiskolán. A selmecbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskolán folyó hó 12-én voltak az írásbeli, 14—17-én pedig a szóbeli államvizsgálatok. A vizsgálatra jelentkezett 15 bányász, vas- és fémkohász közül bányamérnöké oklevelet kapott: *Heinrich Henrik, Heutschy Kálmán, Kállai Géza, Lehoczky János, Márton Ernő, Mentele Ármin, Olasz Bálint, Steiner Lajos és Wach Ferenc*; vaskohómérnöké *Bánfi Dénes, Hahn Aladár, Morvay Andor és Tömösközy Jenő*; fémkohómérnöké *Grilusz Jenő és Jakóby István*. A vizsgálatok elnöke *Barlai Béla* dr rektor volt; miniszteri biztos *Kissármási Mály Sándor* miniszteri tanácsos; vizsgálóbiztosok *Kurovszky Zsigmond* bányatanácsos, a zalatnai főbányahivatal főnöke, *Münnich Kálmán* m. kir. udvari tanácsos, országgyűlési képviselő és *Schröder Gyula* nyug. bányai igazgató.

Az országos bányászati és kohászati al-tiszti egyesület *Petrozsény*—Lupény osztálya folyó hó 13-án délután tartotta meg a lónyatelepi kaszinó nagytermében az alakuló közgyűlést. A nagyszám-

SZIVATTYUKAT és

MÉRLEGEKET

gyárt mint különlegességet és legnagyobb raktárt tart épület- és diaphragma-szivattyukban

GARVENSWERKE

WIEN, II., HANDELSQUAI 130.

(B/96/714/4)

ÁRJEJYZÉK INGYEN ÉS DÉRMENTVE.

mai összegyűlt tagok Bogdán Károly felszólalása után nagy lelkesedéssel mondták ki a fiókegyesület megalakítását. Haró Lajos mint az egyesület megválasztott korelnöke ismertette az egyesülés célját, mely tömörülés, összetartás és egymás támogatása által az altisztek erkölcsi és anyagi érdekeinek megvédéséért küzd és dicsérettel emlékezett meg azokról, kik az országos bányászati és kohászati altiszti egyesületet megalakították, mely után a közgyűlés megejtette a tisztikar és választmányi tagok megválasztását. Elnök lett Stark Károly, alelnök Koblicska György, pénztárosnak Zajác István és Krusinczy Jenő, jegyző ifj. Neusl Mihály, választmányi tagok pedig Oravecz András, Haró Lajos, Odor József, Bogdán Károly, Kupsán István, Galler Gyula, Schmiöder Vilmos és Székely Sándor. A választás megejtése után Stark Károly elfoglalta az elnöki széket és szép lelkes beszéd keretében megköszönte a beléhelyezett bizalmat és ismertette a programot, amelynek megvalósítása lesz az osztály feladata.

Az Egregyölgyi Kőszénbánya az állandó esőzések folytán üzemét 40 százalékkal volt kénytelen csökkenteni, mert a teljes üzem fentartását a rossz utak lehetetlenné teszik.

A Magyar brikettgyár r.-t. november hó 7-én Budapesten rendkívüli közgyűlést tart, amelyen az igazgatóságot és felügyelőbizottságot egészítik ki.

A földgáz kihasználása. A pénzügyminiszter a napokban aláírta a sármás—torda—marosújvári földgázvezeték kiépítésére vonatkozó engedélyezési okiratot, amivel az Erdélyben nagy erővel megindult gyáralapítási akció—a megvalósulás stádiumába lépett. A vezeték hossza 78-kilométer. A vezetékhez való vascsöveket az állami vasgyárak készítik, melyek a megrendelést már át is vették. A vezeték két vállalat, a Tordán most épülő és már fedél alatt lévő vegyészeti gyár, továbbá a marosújvári marószódagyár építették állami felügyelet alatt. Ennek a két gyárnak a sármási kutakból naponként 200.000 köbméter földgáz áll rendelkezésére. A vezeték még a télen kiépítik, úgy hogy az áprilusra vagy májusra üzembe lesz helyezhető.

Az olajművek rt. Kohn Adolf és társa okt. hó 28-án tartja Budapesten II. rendes közgyűlését. Nyereség- és veszteségszámla. Tartozik: Általános üzleti költségek, adók, hivatalnoki fizetések stb. K 306,712 90. Kamat K 117,799 26. Értékcsökkenési tartalékalap K 100,000.—. Nyereség K 242,201 96. Összesen K 766,714 12. Követel: Nyereségáthozat 1910—11. évről K 3537 86. Áruszámla K 763,176 26. Összesen K 766,714 12.

A lúmpási bányászsztrájk. Pécsről írják lapunknak, hogy a lúmpási bányamunkások sztrájkja még egyre tart. Csütörtökig a munkások a bánya irodájával nem léptek érintkezésbe Szabó József szociáldemokrata párttitkár vezetésével küldöttség jelent meg a pécsi bányabiztosságon és kérték a bányabiztost, tegyen jelentést a budapesti bányakapitányságnak a sztrájkról, hogy az közvetítse a tárgyalásokat. A bányabiztos a munkások kérelmének teljesítését készséggel vállalta.

A borsodi bányatársulat új bányavasutja. A borsodi bányatársulat szárnyvonalat tervezett barczika—rudobányai bányavasutjából kiágazólag az „Izabella“ nevű bányamezőig; a kereskedelmi miniszter az építési engedélyt megerősítette.

A Kolozsvári Kőszénbánya utait annyira elrontotta az állandó esőzés, hogy a bánya másfél hó óta csak félteljesítményt végezhet. A dolog annál inkább sajnálható, mert a bánya termelésének elmaradt különbözete nem valamely magyarkőszénbánya pótolja, hanem ezt import utján fedezik.

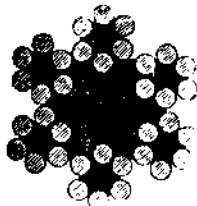
A Hirsch és Frank gépgyár és vasöntő rt. május végével lezárt mérlegében 136,767 K nyereséget mutat ki, míg az előző évben 82,146 K volt a nyereség.

✂ KÜLFÖLDI HIREK. ✂

A naftatermés csökkenése. A Kaukázus naftatermelése aggasztóan csökken, mert 1909 első felében még 234 millió pud naftát termeltek a torrusok, míg az idei fél üzemév már csak 204 millió pudot adott. A naftaárak ennek következtében jelentékenyen emelkedtek, úgy, hogy sok gyár Oroszországban üzemét kőszénhasználatra akarja átállítani.

Új gyémántbánya Délafrikában. Az „African World“ jelentése szerint az elmúlt héten a „Robert Viktoria“ hegyekben óriási kiterjedésű gyémánttelepre találtak. Az ásatásokat azonnal megkezdték.

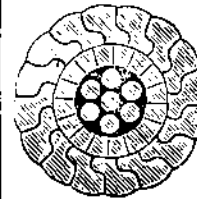
Románia petroleumipara. A jelentékenyebb román részvénytársaságok az 1912. év első felében a következő nyersolajmennyiséget szállították tonnákban: Astra Romana 242.985 (212.466), Steana Romana 217.019 (188.254), Romana Americana 101.293 (55.431), Concordia 88.530 (41.771), Internationala 49.292 (34.951), Orion 35.637 (27.376), Colombia 14.424 (10.080), Trajan 14.127 (13.621), Alfa 8778 (7046), Roumanian Oilfields Ltd. 8775 (3351), Aquila Franco Romana 7791 (7425), Naphta 7113 (9414), Anglo Roumanian Petrol Gy. 6785 Ltd. (12.708).

Felten és Guillaume

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár
részvénytársaság

Budapest, V., Vízafogó 1460. szám.

Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek. Sodronykötelek.

Elektrolytikus vörösrézhuvalok, okonítvezetékek, szerelvények stb.

(B/2095/S69/24.)

A Maschinen- und Armaturenfabrik, vorm. Klein, Schanzlin et Becker, frankenthali céget aranyéremmel tüntették ki a freibergeri fémipari kiállításon. A cég szivattyúk és armaturákat állított ki.

A Lajos király alapítvány aranyérmét a bíráló bizottság *F. Hermann Hesse, Metallwarenfabrik* nürnbergi cégnek ítélte, kiváló kivitelű acetylen bányalámpáiért.

Az Internationale Bohrgesellschaft, Erkelenz meghívta *dr Glinz Károly* mérnököt a vezérigazgatói állásra, *dr Glinz mérnök* ezelőtt az *Ernst Heckel* saarbrückeni cégnek volt a vezérigazgatója.

A plojesti kőolaj-ipar. Az 1912. év első hat hónapjában az általános nyersolaj-termelés az 1911-iki-hez képest az alábbi képet adja: Januárban 127.883 tonna (1911-ben 112.513 tonna), februárban 145.333 tonna (1911-ben 94.555 tonna), márciusban 140.362 tonna, (1911-ben 113.601 tonna), áprilisban 143.705 tonna (1911-ben 112.312 tonna), májusban 141.423 tonna (1911-ben 123.584 tonna), júniusban 154.695 tonna (1911-ben 136.685 tonna). Összesen 853.401 tonna (1911-ben 693.350 tonna).

Ebből a kimutatásból látható, hogy a nyersolaj-termelés az 1912. év első felében az előző év ugyan-ezen időszakához képest jelentékenyen emelkedett és pedig 160.051 tonnával, vagyis 24%-kal. Ez az emelkedés a második félévben a számos felderítő-félben levő vezeték révén még nagyobb lesz.

Arra való tekintettel, hogy az új mennyiségekre nézve már korábbi szerződések állnak fenn, valamint tekintettel a deriváltak jól kiviteli áaira, a nyersolaj-árak jól és szilárdan tartják magukat.

A kivitel állandóan kedvező árak mellett folyton élénkebben alakul. Az 1912. év első felében a kivitel össz mennyisége 351.969 tonna volt az előző év hasonló időszakának 270.694 tonnájával s az 1910. év első felének 270.694 tonnájával szemben. A növekedés tehát állandó s az 1912. év első felében az 1911-ikivel szemben 52.063 tonnát, vagyis 17%-ot mutat.

von Gerstenbergk-Zech Leó, kamarás, föld-birtokos, bergsulsai lakos

48053. számu

„Berendezés változó duzzasztott vízzinnel bíró vízmedencéből kifolyó vízmennyiségének szabályozására“

című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyakorlatba vétele céljából belföldi gyárosokkal összeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyeket ad. Bővebb felvilágosítással szolgál Kalmár J. Szabadalmi Ügyvivőiroda, Budapest, VII., Rákóczi-ut 44. sz.

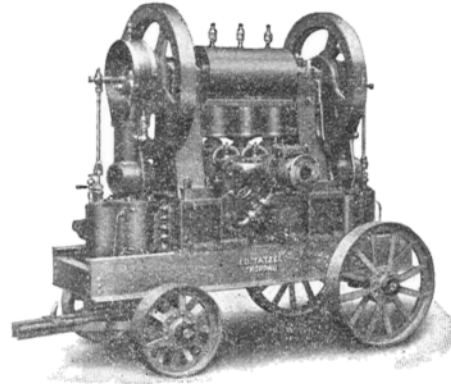
(926/43)

SZULTÁNFORRÁS

BŐR- ÉS DÚS LITHION TARTALMÚ
GYÓGYÍTÓ ÉS ÜDÍTŐ ÍTAL.
KIVÁLÓ HÚGYHAJTÓ ÉS HÚGSYAVOLDÓ
KUTKEZELŐSÉG: EPERJES.

Megrendelhető a Magyar Ásványvíz Földalatti és Kiviteli R.-T.-nél
BUDAPEST. TELEFON 162--84

ED. TATZEL, Troppau.

**Dugattyús-, kör- és forgattyús-
dugattyús**

szivattyúk

minden célra.

Magasnyomású fuvók.

(293/789/7/II)

DEUTSCHER BERICHT.
INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

*An unsere werten Leser und Inserenten.
Mit Genugtuung konstatieren wir, dass unsere jetzigen Büroräumlichkeiten sowol für unsere Redaktion wie Administration nicht mehr ausreichend sind, weshalb wir, den gesteigerten Ansprüchen Rechnung tragend, unsere Büros nach*

V., Sas-utca 20,

dem Centrum des Grosshandels und der Hochfinanz, verlegt haben.

Ebendasselbst befindet sich auch die Advokatur-Kanzlei unseres Chefredakteurs, Herrn Advokat Dr. BÉLA BISCHITZ.

Wir bitten unsere werten Freunde von dieser Aenderung gütigst Kenntnis nehmen und künftighin alle Zuschriften an unsere neue Adresse richten zu wollen.

*Die Redaktion und Administration
der Fachzeitschrift*

„A BANYA“.

Die staatliche Industrieförderung. Unter dem Titel „Industrieförderung“ wurden in das Budget des Handelsministeriums für das Jahr 1913 acht Millionen Kronen (gegen 7 Millionen im Vorjahre) eingestellt. Auf Basis der Quote des Jahres 1912 betragen die zu bewilligenden Kredite durch 12 Jahre 84 Millionen Kronen und ausserdem dient als weitere Deckung der *Industriefonds*, der am 1. August einen Bestand von 10,370.000 Kronen auswies. Zur Sicherung von 15 neuen Fabriken, in die mindestens 24,725.000 Kronen Kapital investiert und worin minimal 2.727 Arbeiter angestellt werden müssen, wurden K 4,105.000 verwendet. Für die Erweiterung von 33 Fabriken, die die Verpflichtung übernehmen mussten, wenigstens 25,658.000 Kronen Kapital zu investieren und weitere 475 Arbeiter einzustellen, wurden K 4,161.900 bewilligt. Ausserdem wurde zwecks Gründung von 8 neuen Fabriken und die Erweiterung von 28 bereits bestehenden Betrieben 6,000.000 K vorgesehen. 41 Fabriken gelangten in den Genuss der staatlichen Begünstigungen und weiteren 34 Fabriken wurden K 371.780 für Anschaffung neuer Maschinen zugestanden. Der für das Kleingewerbe bewilligte Kredit beträgt K 1,046.375.

Auszeichnung. Der *Motorenfabrik Oberursel Aktiengesellschaft, Oberursel-i. T.* wurde die Ehre zu Teil, dem deutschen Kaiser eine ihrer Benzolokomotiven im Betriebe vorzuführen. Generaldirektor *Blumenthal* wurde bei dieser Gelegenheit der kaiserlichen Frühstückstafel zugezogen und vom Kaiser mit seiner Büste beschenkt.

Investierungen bei den staatlichen Eisenwerken. Für die Einrichtungen der Lokomotivbau-Abteilung der *Budapester Maschinenfabrik* wurden in dem Budget pro 1913 rund 1,500.000 Kronen präliminiert. Derzeit beläuft sich die Produktionsfähigkeit dieser Abteilung auf 280 Lokomotiven, was aber für den steigenden Bedarf der Staats- und Privatbahnen sowie für die Industrie-, Bergwerks-, landwirtschaftlichen und Forstbetriebe nicht hinreichend ist, wiewohl die Fabrik den in früheren Jahren betriebenen Export nach dem Auslande, vollständig aufgegeben hat. Durch die geplante Ausgestaltung des Etablissements wird die Fabrikation nach und nach auf 400 Lokomotiven erhöht werden können.

Bau einer Schmelzanlage. Für die in *Diósgyőr* geplante neue Schmelzanlage hat der Finanzminister für das kommende Jahr den Betrag von K 500.000 in das Budget eingestellt. Mit der Anfertigung der erforderlichen Pläne sollen Weltfirmen, die die Ausführung solcher Anlagen als Specialität betreiben, betraut werden.

Ungarische Waggonanschaffungen. Der ungarische Handelsminister hat im Budget für das Jahr 1912 für die Anschaffung neuer Waggonen 20 Millionen Kronen präliminiert. Hievon sollen zu den derzeit vorhandenen 7.590 Personenwaggonen im Jahre 1913 310 neue angeschafft werden. Die Zahl der Lastwaggonen, die 80.712 beträgt, soll um 3.874 erhöht

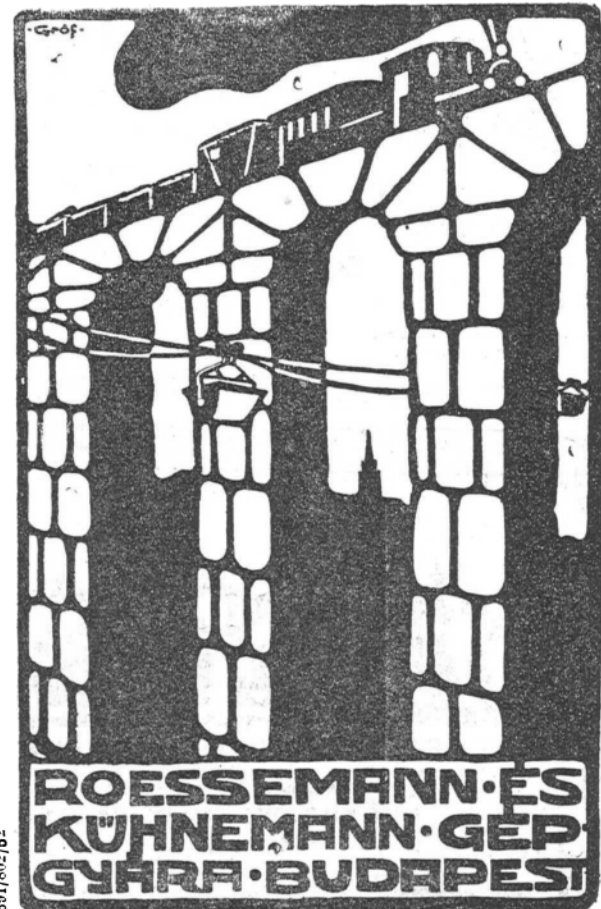
werden. Überdies werden im nächsten Jahre 85 Kondukturwagen für Personen- und Lastzüge bestellt werden. Für die Anschaffung von 240 neuen Lokomotiven sind 19,112.000 K präliminiert.

Eine neue Maschinentype. In der Dampfkessel- und Maschinenfabrik der *Gebrüder Höcker* ist die Herstellung einer Halbstabil-Dampfmaschine neuer Type im Zuge. Das Modell dieser für Gleichstrom kombinierten neuen Maschine wird voraussichtlich im November bereits fertig und nach gründlichen Proben alsbald in Verkehr gebracht werden. Dieser erfreuliche Erfolg spricht deutlich für die mit der modernen Technik stets schritthaltenden Agilität des in Rede stehenden angesehenen heimischen Industrieunternehmens.

Brünner Maschinenfabriks-A.-G. Die Brünner Maschinenfabriks-A.-G. erhält demnächst einen neuen Zentralkonstrukteur an Stelle des kürzlich verstorbenen. Wie das „Neue Wiener Tagblatt“ erfährt, wird mit Herrn Franz Pauker, Verwaltungsrat der Wiener Dampfkesselapparate- und Maschinenfabriks-A.-G. vormals Josef Pauker und Sohn, wegen Uebernahme dieses Postens verhandelt. Die Maschinenfabrik A.-G. vormals Pauker und Sohn wird mit der Brünner Maschinenfabriks-A.-G. fusioniert.

Eisenwerksgesellschaft Liebschitz. Wie aus Prag mitgeteilt wird, soll in der am 1. November stattfindenden Generalversammlung der Aktiengesellschaft Eisenwerksgesellschaft Liebschitz die Verteilung einer Dividende von 12% — gegen 10% im Vorjahre — in Vorschlag gebracht werden.

A szerkesztésért felelős: Dr. Bischitz Béla.

✂ SZERKESZTŐI ÜZENET. ✂

Anyagkezelő Petrozsény. Cégeket elvből nem ajánlunk. Hirdetési szövegeinkben a bel- és külföld tekintélyesebb és teljesítőképes cégeit amugy is megtalálja. *Neu Samu és fia* céget közelebről nem ismerjük, de úgy tudjuk, hogy 1913. év végéig szállításokkal le van kötve s nem hisszük, hogy ezen időn belüli rendeléseket effektuálni képesek.

Nyomtatványt

izlésesen és olcsón a „**Dél-magyarország**“ nyomdávalat készít, Szegeden, ::

Korona-utca 15. szám.

Kedvezményesen kapható:

Egy uj 35—42 HP álló Bolinders nyersolajmotor, egy 6—8 HP benzinmotor 2 évet használva, egy 9 HP nürnbergi benzinmotor, keveset használva, egy uj kettős Radialszita, egy uj erőhajtású földfestékörlő golyósmalom, mely óról ca 1½ köbmétert óránként, egy használt 1 HP AEG egyenáramu elektromotor 220 Volt

Schvarcz József és Tsa
Budapest, Váci-körút 53.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a **Magyar Királyi Pénzügyminiszterium** ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (XXXI. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak. — A **Magy. Kir. Pénzügyminiszterium** által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

Az I. osztály huzása **1912. november hó 21. és 23-án** tartatik meg. A huzások a **Magyar királyi állami ellenőrző hatóság** és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek, a huzási tereben. Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.
Budapest, 1912. évi október hó 27-én.

Magyar Kir. Szab. Osztálysorsjáték igazgatósága.
Tolnay. Hazay.

Schaffler & Co.

elektromos készülékek gyára — Wien, VIII. Lerchenfelderstrasse No. 138.

Különlegesség: Modern, elismert legjobb

gyújtó-gépek

Schaffler rendszere szerint, melyekből legtöbbet alkalmaznak a világ összes bányaműveiben. 20,000-nél jóval többet szállítottunk

Villamos biztonsági bányalámpák.

Legcsinosabb és legtökéletesebb kivitelben.

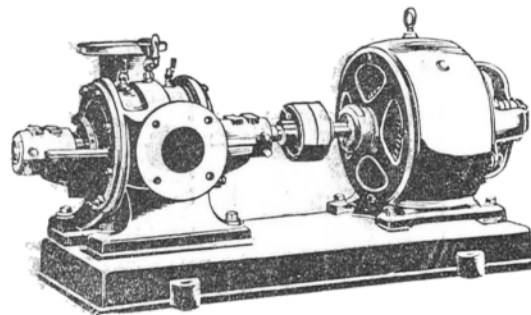
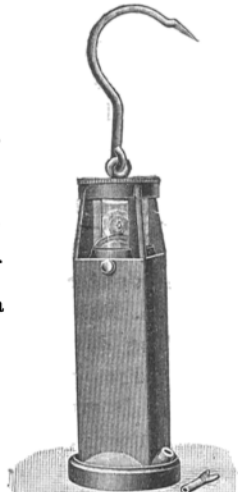
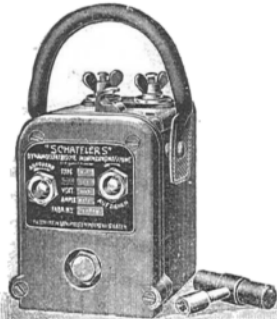
Ellenállásmérő és gyújtógép ellenőrző készüléke k

Kivitel az összes államokba.

(912/1-

Gyújtógép 50 lövésre, rugós indítással.

Biztonsági villamos bányalámpa.

Centrifugális és körforgó SZIVATTYÚK, FÚVÓK, GÁZSZIVÓK,

Turbinaszivattyúk és turbokompresszorok.
C. H. Jaeger & Co., Leipzig-Plagwitz.

Vezérképviselő a magyar korona országokban:

VECSEY JENŐ okl. gépészmérnök,
Budapest, V. Lipót-körút 21. Telefon 105—84.